

Metodický list (Umenie a kultúra) – Gýč

stupeň: vyššie stredné vzdelávanie (gymnázium)

vyučovací predmet: Umenie a kultúra

téma: Gýč

trvanie: jedna vyučovacia hodina

počet žiakov: 20 – 30

úloha: poznávanie podstaty gýču a jeho vymedzenie oproti umeniu

metódy: výklad, diskusia, práca s obrazovým materiálom, porovnávanie, analýza, praktická výtvarná tvorba

pomôcky: obrazový materiál, prípadne audiovizuálne ukážky

ciele:

- **vedieť formulovať vlastný názor na to, čo je gýč**
- **vedieť porovnať umenie a gýč a svoj názor zdôvodniť**
- **vedieť rozlíšiť estetické hodnoty**
- **vedieť pretvoriť vedomosti do vlastnej výtvarnej tvorby**

Diskusia prepojená s výkladom:

1. Pokúste sa vlastnými slovami vysvetliť, čo je gýč a uveďte pár príkladov. (*Slovo gýč je odvodené z anglického termínu sketch (náčrt) alebo nemeckého verkitschen (predávať pod cenou). Fenomén gýču sa vynára v súvislosti s priemyselnou revolúciou, ktorá priniesla masovú továrenskú produkciu a potlačila ručnú výrobu. Pojmom gýč sa označujú nevkusné, prezdobené predmety. Je to niečo, čo sa tvári ako umenie, avšak nemá hlbšiu myšlienku a nie je ničím originálne. Gýč sa vyrába vo väčších množstvách, snaží sa zaujať, vyhovieť vkusu väčšiny a tým sa votrieť do priazne čo najväčšieho okruhu ľudí s cieľom zarobiť.*)
2. Dá sa s istotou stanoviť, čo gýč je a čo nie? (*Hranica medzi tým, čo gýčom je a čo nie sa nedá presne stanoviť, nakoľko je to subjektívne a preto relatívne.*)
3. Ako hodnotíte predmety na obrázkoch?

4. Existujú predmety, ktoré nie sú ani gýčom, ale ani umeleckým dielom? Uved'te príklady. (*napr. školská lavica, ktorá je sériovo vyrábaná, nie je ničím zvlášť výnimočná, ale nie je ani nevkusná*)
5. Ako hodnotíte estetickú stránku týchto fotografií?

6. Po akých námetoch najčastejšie siahajú tvorcovia gýču? (deti, malé zvieratá, zamilované dvojice, západ slnka, ...)
7. Porovnajte spôsob stvárnenia toho istého námetu v umeleckom diele a v gýči:

A

B

A:

Leonardo da Vinci, Léda s labuťou, 1510-1515, olej na dreve, 112 x 86 cm, Galleria Borghese, Rím

(<https://www.wga.hu/support/viewer/z.html>), 3.10.2017

B:

(<http://www.fanpop.com/clubs/beautiful-images/images/22334396/title/fantasy-photo>), 3.10.2017

C

D

alamy stock photo

C: Odilon Redon, Kvetvety v tyrkysovej váze, okolo 1912, olej na plátne, 65 x 50 cm, súkromná zbierka

(<https://www.wikiart.org/en/odilon-redon/flowers-in-a-turquoise-vase>), 3.10.2017

D: (<http://www.alamy.com/stock-photo-kitschcardssouvenir-flower-basket-with-roses-scrap-picture-germany-48414251.html>), 3.10.2017

E

F

E: Albrecht Dürer, Mladý zajac, 1502, akvarel a gvaš na papieri, 251 x 226 mm, Albertina, Viedeň

(<https://www.wga.hu/support/viewer/z.html>), 3.10.2017

F:

(https://www.google.sk/search?dcr=0&biw=914&bih=445&tbm=isch&sa=1&q=little+hare+painting+cute&oq=little+hare+painting+cute&gs_l=psy-ab.3...36664.38005.0.38588.5.5.0.0.0.74.359.5.5.0...0...1.1.64.psy-ab..0.0.0...0.TZz4LWP5cWk#imgrc=2-vsE9wSRdSvPM:), 3.10.2017

G

H

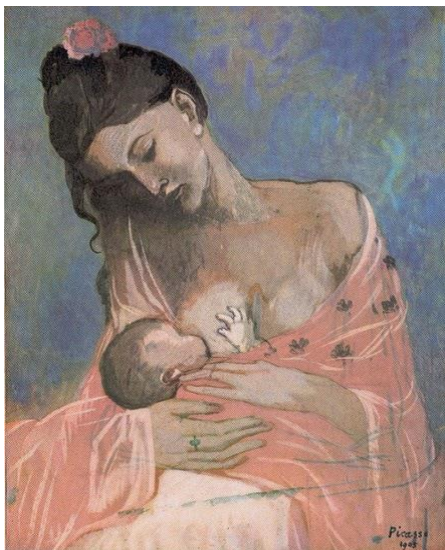
G: Bartolomé Esteban Murillo, Malá predavačka ovocia, 1670-1675, olej na plátne, 149 x 113 cm, Alte Pinakothek, Mníchov

(<https://www.wga.hu/support/viewer/z.html>), 3.10.2017

H:(https://www.google.sk/search?dcr=0&biw=914&bih=445&tbm=isch&sa=1&q=cute+child+painting&oq=cute+child+painting&gs_l=psy-ab.3..0i19k1.5281.8808.0.9387.10.10.0.0.0.106.887.8j2.10.0...0...1.1.64.psy-ab.0.10.884...0i7i30i19k1j0i7i30k1.0.n7LnqFljtVc#imgc=VO3gy_qBs0j87M:), 3.10.2017

8. Aké farby preferuje gýč? (*pastelové tóny, ružovú, striebornú, zlatú, ...*)

9. Ako pôsobí ružová na maľbe Pabla Picassa a ako na obrázku so zamilovanou dvojicou?

(<http://its-all-groovin.blogspot.sk/2014/01/pablo-picasso-pink-period.html>) 3.10.2017

(<https://fineartamerica.com/featured/love-is-sharing-the-journey-jane-small.html>) 3.10.2017

10. Ako bývajú umelecké diela posunuté (zneužitú) do roviny gýču?

11. Poznate motívy zo známych umeleckých diel využité na týchto predmetoch?

(<https://www.zazzle.de/vase+mit+sonnenblumen+tassen>), 4.10.2017

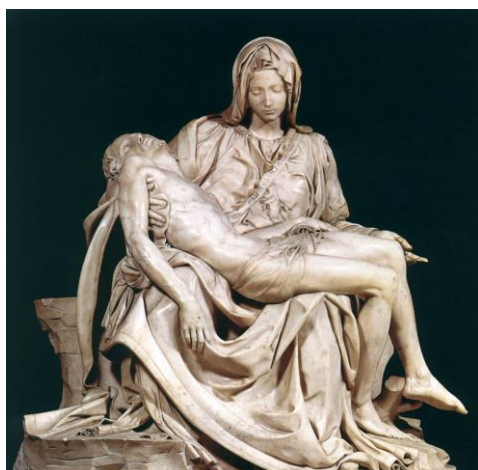
(<https://www.etsy.com/search?explicit=1&q=vitruvian+man&page=10>), 4.10.2017

(Dielo využitú na šálke: Vincent van Gogh, *Slnečnice*, 1888, Mníchov; prívesok: Leonardo da Vinci, *Vitruviánsky muž*, 1492, Benátky; anjeli na servítke: Raffaello, *Sixtínska Madona*, 1513-1514, Drážďany;)

12. Skúste vysvetliť pojem turistický gýč a uviesť pár príkladov.

13. Porovnajzte Michelangelovu Pietu a jej napodobeninu vo forme prívesku.

(<https://www.wga.hu/support/viewer/z.html>), 4.10.2017

(https://www.etsy.com/listing/157318382/pieta-necklace-michelangelo-st-peters?ga_order=most_relevant&ga_search_type=all&ga_view_type=gallery&ga_search_query=pieta+michelangelo&ref=sr_gallery_6), 4.10.2017

14. Ako by ste vysvetlili pojem sakrálny gýč?

15. Porovnajzte nasledujúce stvárnenia biblického námety Zvestovanie.

(<https://www.wga.hu/support/viewer/z.html>), 4.10.2017

Sandro Botticelli, Zvestovanie, 1489-1490, tempera na dreve, 150 x 156 cm, Galleria degli Uffizi, Florencia

(https://www.google.sk/search?q=zvestovanie&dcr=0&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj5j6Kg4tfWAhUBIVAKHV9ABtcQ_AUICigB&biw=914&bih=445#imgrc=_Yrwt5GL82Ru0M:), 4.10.2017

16. Stretli ste sa už s politickým gýčom?

17. Porozmýšľajte, prečo sa politici zvyknú fotiť s deťmi.

© ExclusivepixiMedia/Hitler's Alpine Headquarters

(<http://www.dailymail.co.uk/news/article-4367344/Adolf-Hitler-poses-children-Alpine-retreat.html>), 5.10.2017

18. Vyjadrite svoj názor k dvom rôznym interpretáciám Čajkovského baletu
Labutie jazero:

(<http://www.classicalmusicnews.ru/articles/swan-lake-facts/>), 5.10.2017

(https://www.google.sk/search?q=swan+lake+parody&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjGp-GJ-tjWAhXiD8AKHW1ZBN8Q_AUICigB&biw=1920&bih=971#imgrc=5C8nWb23DfNyMM:), 5.10.2017

19. Aký máte vzťah k telenovelám?

Pokúste sa porovnať ich s niektorými divadelnými alebo filmovými stvárneniami ľúbostného námetu.

Domáca úloha:

- prineste na vyučovaciu hodinu akýkoľvek gýč a odprezentujte svoj názor pred spolužiakmi
- prineste gýčové obrázky a predmety a urobte menšiu výstavu
- pokúste sa vlastnoručne vytvoriť gýč (kresbu, maľbu, koláž, sošku, šperk alebo dekoráciu)